

ISLANDS *Kontakt*

ISLANDSKLUBBEN I DANMARK

Nummer 23. Maj 1996.

FORMAND: TORBEN JENSEN, KOLLEKOLLEVEJ 6A, 3500 VÆRLØSE 4248.5549

Redaktør: Hans Erik Andersen, Lindelyvej 19, Nr. Soby, 5792 Årslev.

6590.1961

Kære samleren!

Så lykkedes det igen - at få ISLANDS Kontakt på gaden med en betragtelig forsinkelse. Redaktøren sidder nu og venter på, at rasende medlemmer af Islandsklubben skal skrive til ham for at give udtryk for deres harme over de gentagne forsinkelser. Alle sådanne henvendelser skal være hjertelig velkomne, men husk lige at vedlægge lidt stof, der kan bruges i Islands Kontakt nr. 24, der udkommer inden sæsonen starter efter ferien. Så har forsinkelsen lige pludselig haft en positiv effekt.

Side 9 her i KONTAKTEN omtaler en studiekreds, der afholdes den 9. april. Vel vidende at denne dato forlængst er passeret, har jeg valgt at bringe omtalen, da studiekredsen fortsætter på det første møde i efterårssæsonen.

Så har *DU* nogle "nr. 148" og kommer du ikke den pågældende mødeaften, så send dine aftryk til - det står nederst på side 9.

"Belønningen" får du i form af resultatet af studiekredsens arbejde her i bladet.

En interessant artikel om 100 års Frimærkejubelums-serien 1973 af Leif Fuglsig er det også blevet til. Så sidder man der, som ubemidlet Islandssamler med alle sine fluepletter - skal man smide dem ud eller hva'?

RETTELSE i Kontakten nr. 22 på side 4, linie 15 fra neden, står der "Ridser i portrætmedaillonnen". Det skulle have været "Hvid lodret streg (eller ridse) foran ansigtet". UNDSKYLD!!

Og nu til noget helt andet - redaktøren vil gerne sige tak til alle - især til Leif Fuglsig - for alt det materiale der er blevet ham tilsendt i den forløbne sæson. Hvis det fortsætter, så skal jeg se om jeg kan blive bedre til at overholde tiden.

Som bilag til dette nummer er vedlagt klubbens regnskab, invitation til BYTTEDAG den 22. september 1996 i Værløse, samt en salgsliste fra Arne Fahnøe, der i sin egenskab af klubbens kasserer også har vedlagt et girokort til brug for indbetaling af kontingentet.

Husk sidste rettidige betalingsdag er den 1. juli 1996.

Venlig hilsen og god sommer

Hans Erik Andersen

Tillæg til medlemslisten

Nye medlemmer:

- 104. Kristian Klitgaard, Galgebakken, Mark 4 - 4 B, 2620 Albertslund.
- 105. Hans Kalledsø, Jernbanevej 31, 4330 Hvalsø.
- 106. Jørn Sprogø, Julsøvænget 2, 8600 Silkeborg.
- 107. Post- og Telegrafmuseet v/Erik Jensen, Valkendorfsvej 9, 1151 København K.
- 108. Kristian Kristensen, Dalsø Park 17 B, 3500 Værløse.
- 109. Poul-Verner Rasmussen, Skovgårdsalle 70, 3500 Værløse.

Ny adresse:

032. Johnny Pernerfors, Draggensgatan 5, 41877 Göteborg, Sverige.

Medlem nr. 45 udgår.

Mødereferater

Værløse 12-12-95: Julemødet samlede som det plejer et rekordstort antal medlemmer - det må være solbærrommen der trækker! For undertegnede's part, er det nu nok så meget "Den sorte Død", der smager, men denne leverance fra vore venner og medlemmer i den nordlige Atlant svigtede i år af praktiske grunde. Til gengæld havde bestyrelsen venligst bevilget indkøb af en flaske "Geyser", der heldigvis kan indkøbes her i Dannevang, og denne snaps er nu heller ikke så ringe, hvis nogen evt. skulle være uvidende herom. Fru formandinden havde som sædvanligt lavet en god kop kaffe - vi takker. For underholdningen stod Ib Schock, idet denne havde forarbejdet en tipskupon med 13 svære spørgsmål vedrørende - naturligvis - Islands filateli. Det kan næppe undre at Ebbe Eldrup vandt den udsatte rødvinsspræmie. Sidstnævnte havde iøvrigt også medbragt nogle få lots auktionsmateriale af forskellig art. Disse solgtes herefter iflg. princippet: BUD og ubeset overhovedet, så det krævede bydere med spillernatur og gode nerver! - eftersom ingen gik grædende hjem, har det udbudte nok været godt nok!

TCJ.

Værløse 9-1-96: Første møde i det nye år samlede desværre ikke helt så mange tilhørere, som arrangeret fortjente. Bestyrelsen bør roses for at have formået tilstedekomsten af en af Danmarks fremmeste kendere vedr. bl. a. motiv - og temafilateli. Tage Bøcher Knudsen samler ikke specielt noget der vedrører vort interesseområde - dog måske undtaget et vist hundemærke fra 1980 - men han havde til formålet (- udover det generelle kendskab til Islands frimærker) studeret det svenske katalog "Nya Philatelia Katalogen" Bind III og i farver!! TBK. havde bl. a. med baggrund herfra opstillet en række motivemner, der må formodes at være relevante for klubbens medlemmer. Jeg skal i korthed nævne følgende emner: Landkort - Natur: landskaber, vandfald, geysere, jordvarme, vulkaner & bymotiver, + flora & fauna. - Historie: Snorre Sturlasson kommer fra Norge, Leif Eriksson sejler til Vinland, Jon Sigurdsson udsender i 1870 den kommende forfatning - de nævnte samt mange andre af Islands store navne (ikke mindst udi kulturen) er portrætteret på landets frimærker. Ikke mindst håndskriftsudgaven henhører under denne motivkategori. - Religion: bl. a. julefrimærkerne fra den senere årrække, men også Skalholtudgaven henhører herunder. Hvad angår sidstnævnte, så er det en århusiansk misforståelse, at disse 3 mærker fortsat anføres som værende sortlistede i AFA-kataloget! - Kommunikation: skibe, fly, broer, post og tele. Erhverv: fiskeri, landbrug og gartneri m.v. - Sport. Som nævnt er der emner nok, men TBK. fremhævede dog, at såfremt evt. samlere af disse emner tænker i udstillingsbaner, så vil det falde vanskeligt, at sammenstille de nødvendige minimum 3 rammer baseret kun på Islands emissioner.

Generelt for motiv/temasamlerer gælder det om at udarbejde en god disposition, og vedrørende tekstningen - så skal denne affattes på en sådan måde, at den danner en gennemgående "rød tråd", der forbinder mærkernes motiver på en letforståelig måde.

Sluttelig kom foredragsholderen også ind på den ret så nyopfundne samlemåde "Åben klasse", idet denne velsagtens også kan siges at være beslægtet med motiv - og temasamleriet. Denne klasse har bl. a. den mulighed, at man kan sammenstille indtil flere af ovenanførte emner, og altså bliver det derfor ikke nødvendigt at bevæge sig udenfor Islands grænser for at kunne sammenstille tilstrækkeligt mange plancher -altså min. 48 - såfremt man måtte ønske at udstille sit eksponat. Dette eksponat kan f.eks. hedde: Islands historie, natur og kultur, idet Island selv herved kan bidrage med det fornødne antal mærker. På Nordia 95 i Malmø lykkedes det således vort medlem Solvejg Agerbo at opnå Stort Sølv for et eksponat af denne art og karakter. TBK. havde iøvrigt til vores glæde medbragt en ligeledes højt præmieret tilsvarende god samling fra den åbne klasse: "Marguritruen vest for Storebælt" - venligst udlånt af den kreative skaber: Kirsten Andersen fra Herlev Frimærkeklub. Det skulle ikke undre mig om indtil flere af de tilsvarende er blevet inspireret til at forsøge sig udi denne gren af filatelien.

Vor bedste tak til foredragsholderen for en interessant og meget oplysende aften.

TCJ.

Mødereferater

ISLANDSKLUBBEN I DANMARK.

Referat fra generalforsamlingen på Hareskovhvil Tir. d. 13 februar. 1996. Kl.19:30.

Ved generalforsamlingen mødte 12 medlemmer op.
Ib Schock blev enstemmigt valgt som dirigent.

Formanden: Torben Jensen bød velkommen og aflagde årets beretning.

I årets løb er der kommet mange nye A-medlemmer til, og medlemstallet er stigende i forhold til sidste år. 86 medlemmer er vi oppe på, minus 4 stk. som desværre stadig ikke har betalt kontingent. Kassereren vil sende en rykker en af de nærmeste dage.
Når man ser tilbage på sæson 95-96 har klubben haft en del meget interessante foredrag, bl.a. Leif Nilsson, Ebbe Eldrup samt Tage Brøcher, som havde gjort et stort arbejde. Desværre var der for få fremmødte til hans foredrag om Islands motivsamling, som ellers mange af vores nye medlemmer kunne have stor gavn af. Derfor tag dine venner & bekendte med til møderne. Redaktøren for klubbens blad, står op til sit formål, 4 blade om året. Men brug dog bladet noget mere, send idéer, artikler samt oplysninger om nye varianter ind. Bemærk at alle nye medlemmer står i bladet.
Nordia Reykjavik afholdes d. 25-27 oktober-96 tilmelding kan stadig nås.
Kasserer Arne Fahnøe kunne ikke komme, derfor fremlægger Carl Ejnar regnskabet. Til aktionen er intet indleveret, derfor afholdes klubaktion i stedet. Medlemmerne opfordres til at indleverer frimærker, så at der sker noget nyt!
Ib Schock skynder sig at indskyde: Husk også at medbringe penge!
Formandens beretning blev enstemmigt vedtaget.

Derefter gennemgik Carl Ejnar regnskabet. Resultat: 681.91 i overskud.

Bent E. Jensen: Hvordan kan kassebeholdningen ende på beløbet 70,15 ?
Ib Schok svarede at der var nogle 15 øres frimærker tilovers. (Derfor !)
Formand Torben Jensen fortalte at Arne Fahnøe har købt for 3.000 kr. frimærke til - 20% af pålydende, så Islands kontakt kan faktisk sendes ud en gang gratis for klubben.
Regnskabet vedtaget med en kommentar fra Ib Schock, om en sammentællingsfejl, som rettes senere, inden offentliggørelse i bladet. Beholdningen blev konstateret til stede.

Der var ingen forslag fra medlemmerne.

Valg til bestyrelsen:

Valgt blev Kasserer Arne Fahnøe, Sekretær & næstformand Carl Ejnar samt Bent Busch valgt som supl.
Kontingent forbliver uændret, girokort skal betales senest 1 juni-96.

Evt.:

Torben erindrer om to store byttedage:
Køge Frimærkeklub søndag d. 10 marts-96. Kl. 10-17 samt Dansk Posthistorisk Selskab i Skibby søndag d. 17 marts-96. Kl. 10-15.
Bina foreslår stor byttedag på Hareskovhvil fælles med Værløse frimærkeklub i efteråret 1996, Torben undersøger nærmere. Der oprettes et udvalg med deltagelse fra begge frimærke klubber samt tages kontakt med lokalpressen.
Bina: Til slut bestyrelsen har vedtaget at klubben giver en øl eller vand, og Henning har fremstillet nogle lækre sandwiches.

Boganmeldelse

Don Brandt: Exploring Iceland Through Its Stamps (1991)
Walking Into Iceland's Postal History (1995)

Ex-Californieren Don Brandt har bosatt seg i Reykjavik, og viser gjennom disse to bøkene en sann kjærlighet til sitt nye fedreland.

Her har han vevet sammen historie, kultur, geografi, dyre- og fugleliv, ja, kort sagt alt som kan relateres til islandsk filateli. Forfatteren er nemlig en pasjonert (og pensjonert) frimerkesamler, og bøkene er skrevet med det filatelistiske aspekt som det viktigste.

Samtidig er Don Brandt en habil filosof, og filosofiske betraktninger og innspill møter leseren rett som det er. Stemplene spiller en stor og viktig rolle i illustrasjonene i disse bøkene; ja, jeg tar ikke for sterkt i når jeg sier at nettopp stemplene er det viktigste enkeltelement, den berømte røde tråden, som går gjennom begge bøkene.

Forfatterens litterære kvaliteter er udiskutable: Don skriver lett og ledig, og selv for en skandinav uten spesielle engelskkunnskaper ut over "skoleengelsken", skulle ikke språket by på store problemer.

Kapitlene er mange og mangfoldige, og alt er selvsagt ikke like interessant. Men enhver islandssamler eller islandsinteressert burde finne mye spennende stoff.

Kapittelet om det ubebodde, fraflyttede Hornstrandir-området, i Islands nordvestre hjørne, er selve høydepunktet for undertegnede. Fra denne regionen kommer også et par av de sjeldneste brostemplene i Islands filateli: HÖFN og FURUFJÖRDUR.

For en brotypesamler er også kapittelet om Reykjaviks små og (nesten) glemt brevhus spennende lesning. Disse brevhusene eksisterte på 1950-70-tallet, før hovedstaden vokste seg større og mektigere. Og stemplene fra diosse 10-12 brevhusene er med få unntak ekstremt sjeldne.

Don Brandts bøker fortjener en større lezerskare enn hva tilfellet er til nå. Her i Norge er den siste boken like sjelden som et brostempel fra Undraland!

Boganmeldelse

Bøkene koster ca. 250 kr. pr. stk og kan bestilles fra Frimerkjasalan i Reykjavik. De kan også skaffes via undertegnede. Ta gjerne kontakt.

Eivind Kolstad.

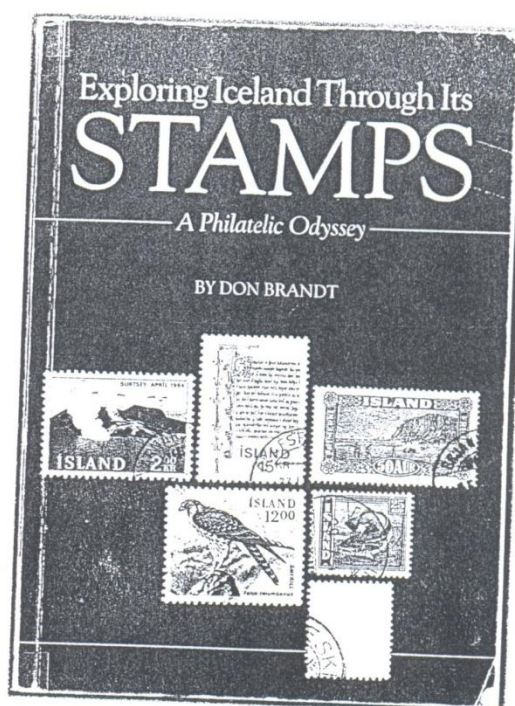
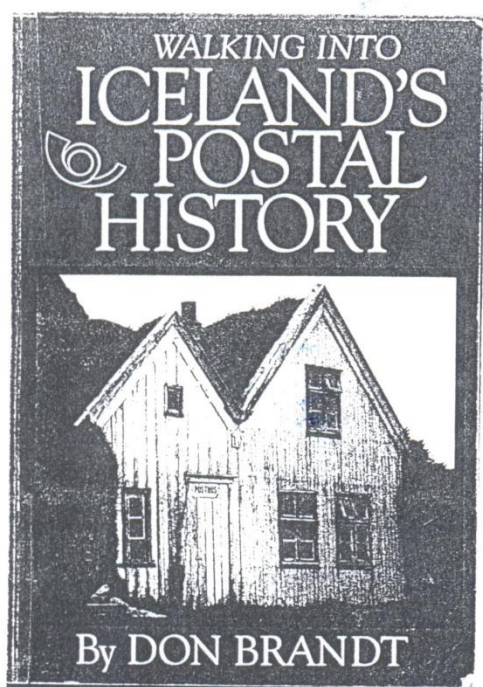
Adresse:

Snurråsen 84

3748 SILJAN

Norge

Tlf. 35 94 14 20.

"Julebrevet 1995"

Et ganske almindeligt følgebrev for en pakke regnskabsbilag fra den islandske regering til finansministeriet i København. Pakken er værdideklareret 200kr.00a. - vejer 3.250 g. og er afsendt fra Reykjavik mandag den 11. oktober 1915. Pakkepostkontoret i Reykjavik har annulleret med sit B2cl (28) stempel, som de havde fået den 8. april 1914. Kontoret var blevet selvstændigt den 1.1.1914, men havde da intet stempel og måtte derfor frem til midt i april 1914 genbruge det ældgamle Reykjavik type A-stempel fra 1870.

Det nye B2 stempel fik i begyndelsen af 1915 en hård medfart, idet yderringen over JA i Reykjavik fik en kraftig bule. Den er der stadig i oktober 1915 - se selv efter!

Toldpostkontoret i København har kun sat sit "Toldfrit" stempel på brevet, men pakken har sikkert fået andre stempler.

Portoen for en sådan pakke er iflg. Ebbe Eldrup og Torben Jensens taksttabel fra 1.1.08 til 25.10.17. grundtakst for 20 aur + 5 aur pr. pund (½kg/500g) 3.250g = 7 pund x 5 aur = 35 aur + assurancepræmie 20 aur pr. 250 kr. = i alt porto 75 aur.

- så langt så godt - og helt almindeligt.

Frankering: der er ikke et 75 aur mærke til rådighed - det første er Gullfoss i 1932 - så der skal mindst 2 mærker til.

50 aur Fr.VIII er der masser af i Reykjavik i 1915. Det blev trykt hos H. H. Thiele i København og sendt til Reykjavik med "Botnia" den 4.2.1912 i et oplag på 1164 ark. Så sent som i december 1925 var der 398 ark tilbage og de blev overtrykt til 10 kr.

Der var andre 50 aur mærker. 50 aur 2-konger fik man 1000 ark af med "Kong Helge", der afgik fra København 12.5.07 og yderligere 1000 ark med "Esbjerg" 16.6.07. De første 1000 ark var sikkert brugt, men resten blev gemt længe og først anvendt til overtryk flyvemaskine i 1929 (489 a.) og endelig blev de sidste 500 ark til tjenestemærker i 1936.

50 aur Chr. IX fra 1902 hvor man modtog 1975 ark var også på lager - for i 1925 brugte man 996 ark til overtryk 30 aur.

Så er et 25 aur mærke passende - og dem var der ligeledes mange af. 25 aur Jon Sigurdsson fra 19.12.11 kom med "Kiew" fra København 28.11.11. Man fik 1805 ark, men gemte 495 af dem til et overtryk 2 kr. i januar 1926. Næste var 25 aur 2-konger fra 1907. Her fik man 1500 ark med "Kong Helge" 12.5.07 og yderligere 1500 ark med "Esbjerg" 16.6.07. Disse blev også gemt (glemt) godt, idet 1498 ark i 1922 kunne anvendes til 20 aur overtryk. Da er sidste mulighed 25 aur Chr. IX hvoraf man fik 2975 ark i oktober 1902. Man gemte af dem 1479 ark til overtryk 20 aur i november 1921. Der var altså masser af 25 aur mærker til rådighed - men ingen i brug i 1915 til vort følgebrev.

Man kan undre sig over, at der i 1915 endnu lå så store lagre af gamle frimærker - væsentligst højere værdier - i Reykjavik og at man ikke brugte dem. Der kan sikkert gives mange gode forklaringer på dette - men kongerne var jo døde og en Chr. X sad fra 1912 på tronen. Han kom først på frimærke i 1920. Se iøvrigt rapport 69 fra sept. 1987 om emnet overtryksmærkerne i 1920-tallet.

Vi mangler en 25 aur - og der er utallige muligheder, bl.a. 20+5 - 15+10 - 15+2x5 - 10+3x5 - 5x5 - og endelig den valgte 2x10+5. Jeg skal ikke gennemgå dem alle, men den valgte er også morsom nok. Der er nemlig tale om begge udgaver af 2-konger - den fra 1907 og den fra 1914.

10-aur mærkerne er med vm. krone og tk. 12¾. De leveredes første gang med "Kong Helge" 12.5.07 og sidste gang med "Holar" 25.5.14 (3936 ark). De 2 10-aur på følgebrevet er sikkert fra denne sidste sending. Det nye 10-aur 2-konger med vm. kors og tk. 14 x 14½ er først leveret med "Island" 26.8.16.

5 aur mærket i den nye udgave - vm. kors og tk. 14 x 14½ er leveret med "Ceres" 13.6.14 med 200 ark, "Botnia" 30.6.14 med 1694 ark og "Sterling" 13.9.14 med 3479 ark - og vor frankering er sikkert fra sidstnævnte.

- altså 3 forskellige udgaver 1907-1912 og 1914 på samme følgebrev - almindeligt?

Så meget om så lidt - men det er jo også ganske almindeligt.

- og hvor har nan (jeg) så alle disse afskibninger og oplagstal fra? Erik Jensen på Postmusæet i København lavede i 1982 en liste over alle forsendelser fra Danmark til Island af 2-konger udgaverne til vort gode medlem Leif Fuglsig i Ringkøbing. Tak for det.

Ib Schock

En beretning fra dengang mænd var mænd!!!

S/S KONG HELGE blev bygget 1884 af Staal af A/G "Vulcan", Stettin, og hed oprindeligt "Svionia". Skibet, der målte 883 Br., 533 Net. tons og var forsynet med en 480 IHK Compound-maskine, indkøbtes i januar 1906 fra Pommersche Dampschiffsgesellschaft, Stettin, af Dampskibsselskabet "Thore", København.

Sin mest bevægede rejse under dansk flag, hvor skibet hovedsagelig beskæftigedes i "Thore"s godsroute mellem Island og Danmark, fik det i 1913, hvor det den 16. november var afsejlet fra Seydisfjord, bestemt til Kristianssand med stykgods.

Dagen efter blæste det op til storm, og skibet tog meget vand over. Om aftenen kl. 9.30, tog "Kong Helge" et mægtigt vandbjerg over midtskibs, hvorved føreren, kaptajn N. P. Hansen, 1. styrmanden og rorgængereren, der alle var hjemmehørende i København, skylledes overbord fra kommandobroen og druknede. Samtidig blev det meste af kommandobroen sønderslået, rattet knustes, kompasshuset med kompas ødelagdes, to både skylledes overbord, og bomme og gaffer blev brækkede, ligesom gelænder og opstående m.v. blev ødelagt. Frivagten blev kaldt op, og 2. styrmand, H. Jørgensen, overtog kommandoen af skibet. Redningsforsøg kunne under disse omstændigheder ikke udføres, og da stormen tiltog i styrke, kunne der natten over ikke foretages andet end så godt som muligt at holde skibet op mod søen. De værste skader blev efterhånden såvidt muligt reparerede, og efter et afholdt skibsråd blev det besluttet at søge ind til Færøerne. Da vejret imidlertid bedrede sig den 19. november, forandredes denne beslutning, og kursen sattes i stedet for mod Norge, og efter en meget besværlig og anstrengende rejse ankom "Kong Helge" den 23. november til Kristianssand.

Af Kong Christian den Tiende tildeltes styrmand Jørgensen Fortjenstmedaljen i Sølv, ligesom han og besætningen af såvel rederi som assurandører fik påskønnelser for udvist konduite og for at have ført skibet frelst i havn. Endvidere forfremmedes Jørgensen til 1. styrmand. Den 1. januar 1916 solgtes "Kong Helge" til Stockholm for 300.000 kr.

Fra bogen "Fra sejl til diesel" af F. Holm-Petersen & A. Rosendahl.
Sakset af Leif Fuglsig.

Et "nyt" OAT-brev

"Island postalt set i perioden 1939-1945": Denne fremragende håndbog opsummerer kendskabet til 12 stk. OAT-breve", Undertegnede har i tidligere fremsendt rapport omtalt endnu et sådant og ovenfor ses derpå endnu et sådant ikke tidligere registreret. Stpl. Reykjavik d. 16-12-42 og på bagsiden ankomststpl. d. 20-1-43 i Thorshavn. Portoen androg på daværende tidspunkt kr. 0,45 og R-gebyret kr. 0,40 og brevet er følgelig overfranket med 5 aur! Adressaten er frimarkesamler og følgelig anvendes der til frankatur et antal varierende mærker - alle disse er dog frankaturgyldige på anvendelsestidspunktet. Såvel OAT-stpl. som censurstpl. nr. 163 anføres i violet farve, men det vides ikke, hvor i England sidstnævnte er brugt.

Bjørn og Jørgen Steen Larsen foreslog under indlægget "Lidt om Islands posthistorie" på mødet d. 12. marts 1996, at man på de fremtidige møder forsøgte at supplere med studiekredse over skiftende emner, som var aftalt på forhånd.

Formanden spurgte derfor under den efterfølgende diskussion om medlemmernes holdning til dette forslag. Det viste sig, at der var stor interesse for ideen.

Efter auktionen på foreningen næste møde d. 9. april vil der derfor blive arrangeret en studiekreds. Bjørn og Jørgen Steen Larsen lovede at tage sig af det praktiske. Det blev derefter aftalt, at alle tager Deres aftryk af N1a-25 med for at vi kan sammenligne stemplet før og efter den reparation, som tydeligvis sker på et tidspunkt. Dette kan måske hjælpe os til f.eks. at finde ud af, hvornår reparationen finder sted og måske også hvorfor.

På mødet viste Bjørn og Jørgen N1a-25 før reparationen på 10 aur Chr. IX og 5 aur To konger grovtakket. Stemplet efter reparationen blev vist på 10 og 20 aur Landskabsserien. Derudover blev der vist et svagt aftryk på 10 aur To konger fintakket med blækoptrukket "25".

På det første møde i efteråret vil der tilsvarende blive arrangeret en studiekreds om N1a-148 og den tilsvarende blækannulering.

Der er emner nok at tage af, så formanden opfordrede medlemmerne at vise interesse for ideen.

Hvis det lykkes, kan det både skabe lidt mere aktivitet på vore mødeaftener og hvem ved, om der måske også kan komme nogle spændende artikler til vort blad.

Så hvis du har aftryk af N1a-25, så husk at tage alle dine eksemplarer med når vi forhåbentlig mødes d. 9. april !

Hvis du er forhindret i at komme, vil Bjørn og Jørgen meget gerne have en fotokopi af dine aftryk.

Adressen er: Caroline Amalievej 112 B. 2800 Lyngby.

Islandsklubben i Danmark. Studiekreds d. 9. april 1996 om N1a-25.

Enkelte nummerstempler er blevet repareret. Undertegnede har kendskab til følgende reparationer: N1a-18, N1a-25, N1a-89, N1a-155 og N1a-163.

N1a-25 blev leveret til brevsamlingsstedet Kálfafell i Austur Skaftafellssýsla i sommeren 1903. Dette stempel afløses af B1a-Kálfafell i sommeren 1930. Af Nummerstempelhåndbogen fremgår det om N1a-25, at "Siffrorna i stämpeln skadades, men blev sedermera reparerade, dock med et annorlunda utseende. Under mellantiden användes bläckmakulering."

Por Porsteins anvender betegnelserne N1ax og N1ay for stemplet før og efter reparationen.

Som oplæg viste undertegnede N1ax-25 anvendt på 10 aur Chr. IX og 5 aur to konger grovtakket. Derudover har blev der vist et svagt aftryk (type ?) på 10 aur to konger fintakket, hvor tallet 25 var blækoptrukket. Endelig blev der vist N1ay anvendt på 10 og 20 aur landskabsserien, der udkommer i 1925.

Ib Schock havde fra et gammelt auktionskatalog fundet et aftryk af N1ax-25 på Chr.X.

Reparationen af nummerstemplet må derfor finde sted engang i 20'erne.

Spørgsmål til deltagerne i studiekredsen:

1. Kan tidspunktet for hvornår reparationen finder sted fastslås mere præcist ?
2. Findes N1ax-25 f.eks. anvendt på landskabsserien ?
3. Findes der aftryk af N1ax-25 inden reparationen, hvor man kan se, at stemplet er beskadiget ?
4. Er der nogen der kender "en rigtig blækannulering" ?
5. Kendes der andre blækoptrukne stempler ?
6. Hvor hyppig er anvendelsen af N1ax og N1ay ?

Efter dette oplæg var det de øvrige medlemmers tur til at komme med bidrag.

EE havde medbragt et stort antal aftryk, der gav god mulighed for at studere stemplet. Der blev i alt vist 24 eksemplarer af N1a-25. Heraf var 21 eksemplarer af typen N1ax og 3 eksemplarer af typen N1ay. N1ay blev vist på Fc. nr. 169, 170 (Landskabsserien fra 1925) og Tj. 55 (udkommer 1923). Af N1ax havde EE et enkelt eksemplar på Fc. 170 og også Bent Busch kunne vise et tilsvarende aftryk. Dette må betyde, at reparationen tidligst sker i 1926. Hertil kommer, at Walter Fenger efter mødet har hjulpet os ved at sende en fotokopi af 2 aftryk af N1ax anvendt før 1920, 1 af N1ay på Fc. nr. 170 samt to aftryk på Chr. X hvoraf 1 eyr er med et stor blækoptrukket 2-tal og 10 aur enten har udflydende stempelfarve eller blækoptræk i 2 tallet. På baggrund af dette materiale skønnes reparationen at være sket omkring 1927.

Ud over den ovenfor omtalte blækoptrækning på 10 aur to konger fintakket kunne EE vise endnu et blækoptrukket "25" på denne serie på et svagt stempel på 5 aur. Der blev ikke fundet nogen forklaring på disse blækannuleringer ud over, at stemplerne var svage. Rigtige blækannuleringer uden stempel var der ingen af, og beskadigelse af N1ax sås heller ikke.

Blækoptrukket 25.

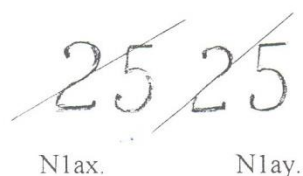

N1ax.

N1ay.

Ved hjælp af det materiale der blev vist, er Ebbe Eldrup, der har lavet disse fotografier, og jeg nået frem til, at man kan se forskel på N1ax og N1ay ved, at mellemstykket af 2'tallet har mere svaj på N1ax end på N1ay. Vendetangenten (undskyld en gammel matematiker) fra 2-tallets midterstykke rammer således til højre på 5 tallets vandrette steg på N1ax, medens den går til venstre for 5 tallets vandrette streg på N1ay. Lidt forenklet kan forskellen vises således:

Formanden konstaterede, at der var interesse for flere studiekredse, så det blev aftalt, at næste studiekreds afholdes på det første møde til efteråret og, at emnet er N1a-148 og den tilsvarende blækannulering.

Hvis du er så uheldig, at du er forhindret i at være tilstede, kan du alligevel hjælpe ved at sende en beskrivelse eller fotokopi af dine "148" til undertegnede, der vil være glad for alle bidrag fra tidlige til sene anvendelser af N1a-148 samt blækannuleringer. De der kan komme, vil så kunne være med til at besvare aftenens spørgsmål.

God sommer og på gensyn til efteråret !

Jørgen Steen Larsen. Caroline Amalievej 112 B. 2800 Lyngby.

100 års Frimærkejubilæumsserien 1973

Fra 1930 og indtil 1961 stod firmaet Thomas De la Rue & Co., London, for trykningen af en meget stor del af Islands frimærker. I perioden 1961 til 1972 benyttedes De la Rue ikke, men i årene 1972-73 blev endnu fire udgaver (Herdubreid - Skakmærket - Kontinentalsoklen og 100 års Jubilæet) fremstillet her. Derefter synes samarbejdet med De la Rue at være slut, hvilket muligvis kan hænge sammen med forekomsten af en del mærkværdigheder og uregelmæssigheder i netop denne sidste serie, hvilket jeg senere skal komme ind på.

Serien (Facit 510-14) omfatter 5 værdier (10, 15, 20, 40 og 80 kr.) og er trykt i flerfarvet offsettryk kombineret med et stålstiks midterbillede.

De tre høje værdier findes på to papirtyper, henholdsvis lysende hvidt eller rødviolettbrunt under UV-lampe, (herefter kaldet H respektive R-papir). De to papirtyper kan iøvrigt udmærket adskilles uden UV-lampe. H-papiret har en svag, næsten lodret rifling på bagsiden, som kan ses både i gummien og på afvaskede mærker. R-papiret har ikke denne rifling og føles dertil, både tykkere og stivere end H-papiret.

Takningsmetoden er også forskellig for de to papirtyper.

Trykarket består af fire salgsark a 25 stk. Salgsarkene er i nederste venstre hjørne mærket 1A, 1B, 1C eller 1D. På H-papiret synes A og B ark respektive C og D ark at være blevet takket lodret sammenhængende, således at kamtakningen begynder i A arket og fortsætter gennem B arket. A ark har således gennemtakket overrand, mens B arket har både over- og underrand gennemtakket. C ark er takket som A ark, og D ark som B ark.

 B	D
A	C

Salgsarkenes placering i trykarket.

For R-papirets vedkommende synes alle salgsark at være blevet takket hver for sig, således at alle ark har hel underrand og gennemtakket overrand. Ark med gennemtakket underrand er således H-papir, mens ark med hel underrand kan være begge papirsorter.

Arkmarkeringerne i nederste venstre hjørne udviser også forskelligheder. 10 og 15 kr. er mærket:

1A 1A 1A 1A A eller

1B 1B 1B 1B B eller

1C 1C 1C 1C C eller

1D 1D 1D 1D D

hvor de fire første tal/bogstav kombinationer er i de fire offset trykfarver, som er anvendt til mærket, og det enligststående bogstav derefter repræsenterer den sorte stålstiksfarve.

20 kr. H-papir er mærket ganske som 10 og 15 kr., også med enligstående bogstav til sidst.

20 kr. R-papir findes både med enligstående bogstav til sidst og med 1A 1A 1A 1A 1A etc. altså med 1-tal foran sidste bogstav.

40 kr. H-papir er mærket 1A 1A 1A 1A 1A, altså også med 1-tal foran sidste bogstav.

40 kr. R-papir har som eneste type markeringen 1A 2A 1A 1A 1A etc., altså 2-tal ved anden farvemarkering. Ud fra dette kan alle 40 kroners ark umiddelbart adskilles i papirsorter.

80 kr. er markeret 1A 1A 1A 1A A etc. altså uden 1-tal foran sidste bogstav for både H- og R-papirs vedkommende.

Man kan så spørge sig, om de to papirsorter virkelig blev leveret samtidig i 1973, eller om R-papiret repræsenterer en senere levering? Flere fakta kunne pege på sidstnævnte mulighed.

Alle FDC er udelukkende frankeret med H-papir mærker.

Ændringen på 40 kr. af et arkmarkeringsciffrer fra 1 til 2 antyder, at 2 (R-papiret) er kommet senere.

De sidste par år, hvor serien endnu kunne købes hos Frimerkjasalan leveredes udelukkende 20 og 40 kr. på R-papir.

Den sjældne 80 kr. på R-papir er ikke set afstemplet før dec. -75.

Serien kurerede endvidere længe, og var vel repræsenteret i kilovaren i mange år, selv om de angivne oplagstal: 1,5 mill. for 20 kr. og 1 mill. for både 40 og 80 kr. synes ret normale for den tid.

I Islandssamlarnas Rapport nr. 77 (okt. -89) fremsatte Per Hanner derfor den teori, at disse oplagstal var for lave, muligvis fordi man havde glemt at indregne senere leverede oplag! Han rettede ved samme lejlighed en opfordring til klubbens islandske medlemmer om at forsøge nærmere at undersøge leverancetidspunkter og oplagstal for serien, men hidtil har jeg ikke set noget publiceret herom.

I Facitkataloget er medtaget en del varianter. Bl.a. er omtalte papirtyper på de tre høje værdier benævnt varianter, hvilket naturligvis er helt ulogisk. De skulle rettelig have været omtalt som typer, og f.eks. have været betegnet 512a henholdsvis 512b osv.

De herefter resterende varianter kan inddeles i tre grupper:

Gruppe 1 omfatter horisontale forskydninger af stålstiksbilledet og i et enkelt tilfælde (511 V2) totalt bortfald af dette.

I trykmaskiner som trykker både i offset og stålstik samt tørrer og takker i eet gennemløb, kan der være op til 40 meter papirbane på vej gennem maskinen i et givet øjeblik. Fra offsetværk til stålstiksværk kan der være 8 meter. De horisontale forskydningsfejl skyldes slinger i papirbanen mellem de to værker. Omtalte totale bortfald må skyldes, at stålstiksværket har haft et udfald.

En anden gruppe fejl skyldes uregelmæssigheder i kamtakningsværket. Lave mærker som 513 V3 (der findes naturligvis også tilsvarende høje mærker) skyldes ligesom fejltakninger som 513 V4, at kammens nedslag har været unøjagtigt. Høje og lave mærker findes i stort tal i de ældre serier, så det er lidt aparte, at de her pludselig skal betragtes som katalogiseringsværdige?

513 V3 med ekstra blankt vedhæng i mærkestørrelse foroven skyldes fejlfunktion i både takkeværk og afskæring. Der findes også ark med ekstra bred underrand. (Se billede).

Alle disse nævnte foreteelser er at betragte som makulatur og burde have været (og blev måske også) frasorteret i kontrollen. Men det er et åbent spørgsmål om ikke de fleste af disse mærkværdigheder er kommet i handler/samlerhånd af de mere dubiose uofficielle kanaler? De la Rues sikkerhedskontrol har ved andre lejligheder ladet noget tilbage at ønske.

Vore islandske medlemmer vil utvivlsomt kunne sige noget om dette.

Endelig kan det ikke udelukkes, at disse uregelmæssigheder har været medvirkende til, at Islands Postvæsen herefter tilsyneladende har droppet De la Rue som frimærkeleverandør.

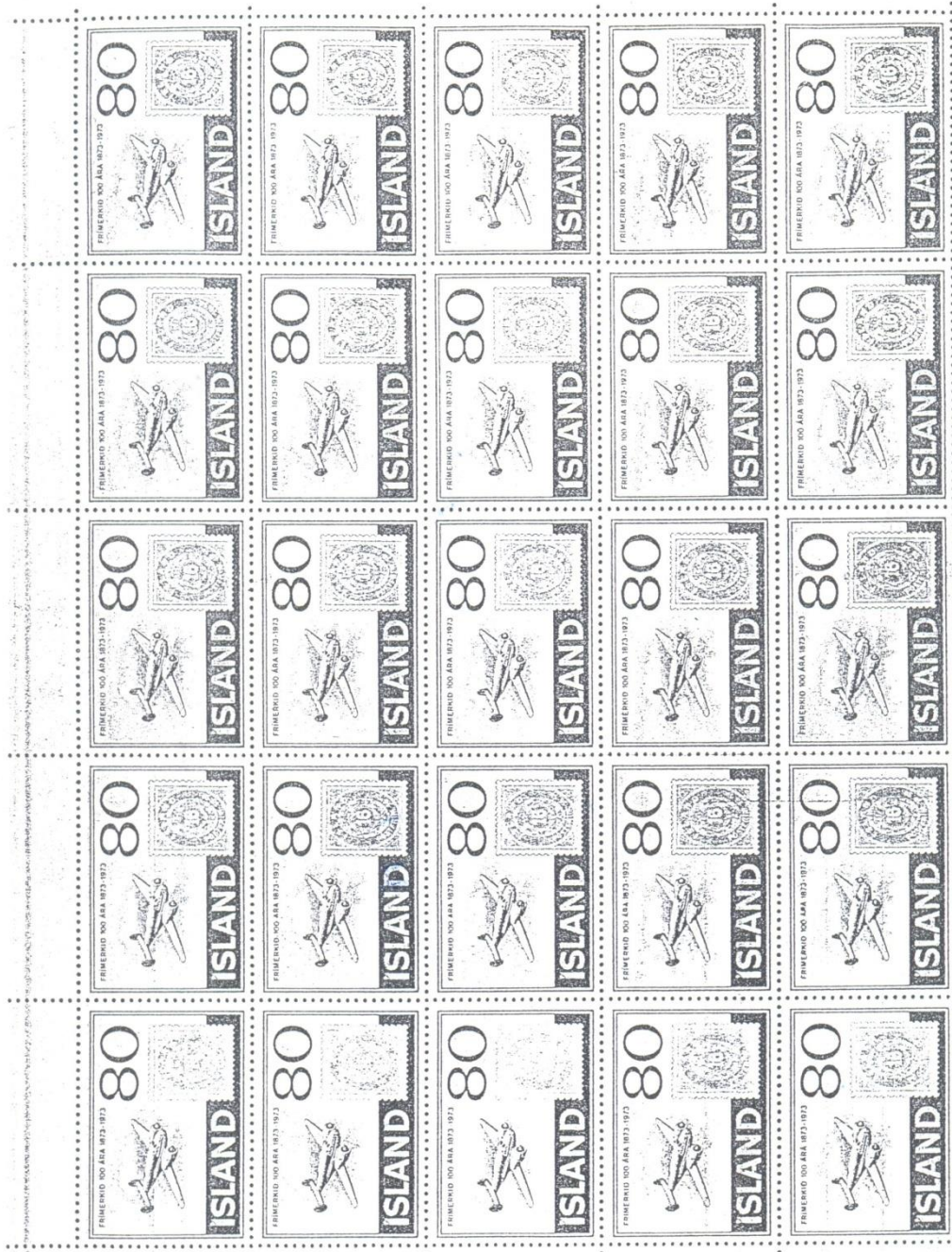
Til slut skal lige nævnes "varianten" 513 V5, som man nok med lidt tålmodighed kan lave selv!!
Se billedet nedenfor.

Med tak til Peter Schweizer for teknisk bistand.

Leif Fuglsig

Facit V5, som ikke er en variant, men skyldes solblegning, som får den brune farve til at forsvinde.
Her i stor forstørrelse ses tydeligt "spøgelsesaftrykket" af 8 sk. billedet. Hvis den gule farve virkelig skulle have manglet, burde der intet være at se indenfor den violette takningsmarkering.!

THOMAS DE LA RUE & Co Ltd.

1C 10 10 C

223

L. FUGLSIG

1D 1D 1D D

110. SPLEATRE & CO. LTD

224

L. FUGUS. 47

Nummerstempel 237 - Seydisfjord

Danmarks Poststempler

SPØRGSMÅL OG SVAR 3

Nummerstempel 237 - Seydisfjord

Dette stempel regnes for et af de sjældneste nummerstempler man kender. Seydisfjord på Island blev oprettet 21. 2. 1870 som postekspedition, men blev allerede nedlagt knapt 3 år senere den 31. 12. 1872.

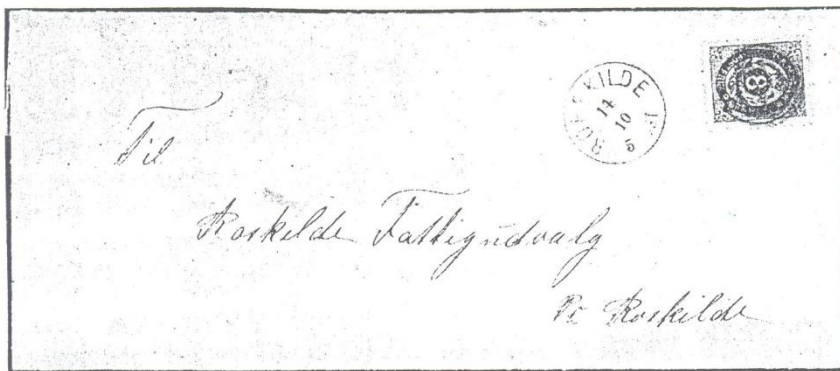
Der kendes kun enkelte ægte afstemplinger fra denne periode – men desværre en del nytryk på 4 sk. 1864. Som så mange andre »nytryk« tilskrives de Olaf Bøgh – og der sidder da også et nytryk i den stempel-samling, som Bøgh opbyggede på Dansk Post- og Telegrafmuseum. NUM 237 kendes imidlertid også anvendt på øreudgaven i Danmark omkring 1879 - 80. Det har hidtil været en gåde, hvorledes det kan gå til – og der kendes iøvrigt kun en 3 - 4 eksemplarer.

Fornylig har vi imidlertid fundet et helbrev fra GADSTRUP til ROSKILDE med dette stempel. Brevet er sidestempelt ROSKILDE LAP Vila 14. 10. 1879 og frimærket er 8 øre tryk XV.

Gadstrup var i 1879 endnu kun 'et sted på landet' uden for Roskilde og fik først et brevsamlingssted fra 1. 1. 1902. Der er således ikke noget mærkeligt i, at brevet er stemplet i Roskilde – kun at det er annulleret med 237.

Har Roskilde lånt NUM 237 på materieldepotet, mens NUM 58 var til reparation? Det kunne tænkes for Roskilde ophører med brugen af de kombinerede stempler i 1876 og begynder at genanvende sine to gamle nummerstempler fra 50'erne og 60'erne. Og i 1882 bestiller de sågar et nyt NUM 58. Men vi ved det ikke.

Vi ville derfor gerne bede samlerne om at se efter om de har breve fra Roskilde i perioden 1876 - 1882. Det ville dels hjælpe os til at følge brugen af NUM 58 i denne periode og dels måske give en forklaring på brugen af NUM 237. Med lidt held blev der måske fundet et overset klenodie, for NUM 237 står temmelig svagt på de aftryk vi har set. Det kunne jo være

Henvendelser vedrørende JKEs artikler om Danmarks Poststempler bedes rettet til Henrik Eis, Bøgesvinget 34, 2740 Skovlunde. Vi vil normalt forsøge at svare på alle rimelige spørgsmål – og spørgsmål af mere generel interesse vil blive bragt i DFT. Frankeret svarkuvert bedes vedlagt.

Ovenstående er "sakset" i DFT - nov. 82.

Er der nogle af klubbens stempelkyndige, der kan fortælle noget klogt om fænomenet.